

VZGOJNI NAČRT

OŠ OTOČEC

za šolsko leto 2014/2015

STARŠI IN ŠOLA:

Sodelovanje in odgovornost

STARŠI:

- *Starši so prvi in najpomembnejši vzgojitelji.*
- *Šola podpira in dopolnjuje vzgojo staršev.*
- *Starši in šola se med seboj povezujejo in usklajujemo, in sicer z namenom, da dobro vzgajamo otroka.*

ŠOLA:

- *Odgovorna predvsem za izobraževanje.*
- *Starši podpirajo in dopolnjujejo izobraževanje.*

Otočec, 30.9.2014

Zadnji popravki in dopolnitve sprejeti: 26. 6. 2013, 30.9. 2013

Ravnateljica:

Mateja Rožman

ROK HRANJENJA: TRAJNO

KAZALO:

Vzgojni načrt šole: Kaj je vzgojni načrt šole?	str. 3
1. OBLIKE SODELOVANJA S STARŠI IN ŠOLO	str. 3
2. CILJI IN VREDNOTE	str. 3
3. POHVALE, PRIZNANJA, NAGRADE	str. 4
4. VZGOJNE DEJAVNOSTI	str. 6
5. EVALVACIJA VZGOJNEGA NAČRTA	str. 9

VZGOJNI NAČRT ŠOLE

Kaj je vzgojni načrt šole (v nadaljevanju VN)?

Je dokument, ki ga izdelata šola v sodelovanju s starši in učenci.

Vzgojni načrt nam pomaga pri doseganju vzgojnih ciljev in vsebuje:

1. oblike sodelovanja s starši in učenci,
2. vzgojne cilje in vrednote,
3. vzgojne dejavnosti: svetovanje, pohvale, vzgojne ukrepe ...

1. OBLIKE SODELOVANJA S STARŠI IN ŠOLO

Šola je pri oblikovanju vzgojnega načrta sodelovala s partnerji: starši in učenci. Prav tako bo spremljanje in evalvacija VN (ob koncu šol. leta) narejena v partnerskem sodelovanju med šolo, starši in učenci.

Sodelovanje staršev s šolo je zelo pomembno za optimalen razvoj in napredek otroka.

Starši so dolžni redno spremljati ter usmerjati učni in osebni napredek otroka, tako da redno obiskujejo govorilne ure.

Druge oblike sodelovanja s starši: individualni pogovori, roditeljski sestanki, svet staršev/svet šole; pomoč pri pripravi in izvedbi posebnih dejavnosti, sodelovanje pri reševanju problemov in pri izvajanju proaktivnih dejavnosti in vzgojnih ukrepov ter pri usmerjanju in svetovanju učenca; obiskovanje šolskih in razrednih prireditve, udeležba na piknikih in neformalnih oblikah druženja; pomoč pri donacijah, pri urejanju šolske stavbe in okolice; udeležba na delavnicah, ki so namenjene učencem in staršem ter šoli za starše; prostovoljno delo, vključenost v evalvacijo vzgojnega načrta in možnost podajanja novih predlogov.

2. CILJI IN VREDNOTE

Z VN želimo doseči cilje in vrednote iz 2. člena ZoOŠ.

Najpomembnejši cilj:

Spodbujanje celostnega razvoja otroka (skladen telesni, spoznavni, čustveni, moralni, duhovni in socialni razvoj).

Vrednote, ki jih želimo razvijati:

- **ODGOVORNOST: Za svoja dejanja sem odgovoren sam!**
- **SPOŠTOVANJE: Spoštujem vse - sebe, učence in delavce šole**

Načini doseganja ciljev in vrednot:

1. »ZA SVOJA DEJANJA SEM ODGOVOREN SAM«
 - Prevezemanje nalog in izvedba le-teh:
 - domače naloge,
 - prinašanje šolskih potrebščin,
 - skrb za učilnico,
 - ugašanje luči,
 - ločevanje odpadkov ...
 - Dolžnost sodelovanja pri dogajanjih na šoli:
 - delovne akcije,
 - dnevi dejavnosti,
 - zelene straže,
 - prireditve ...

- Zavedanje posledic svojih dejanj:
 - poravnava nastale škode ...
- Lastna varnost in varnost drugih:
 - ekskurzije,
 - šolski prevozi,
 - avtobusni prevozi,
 - odmori ...

2. »SPOŠTUJEM VSE« - UČENCE, DELAVCE ŠOLE IN SEBE

- Pogovori in razgovori z učenci:
 - med poukom,
 - med odmori,
 - v času razrednikovih ur,
 - ob posebnih situacijah.
- Medsebojni odnosi:
 - brez kričanja,
 - strpno,
 - vljudno,
 - brez žaljivk,
 - brez seganja v besedo,
 - dvigovanje rok in čakanje na vrsto,
 - pozdravljanje (zjutraj, v razredu, na hodnikih, učitelje in vse zaposlene na šoli),
 - umirjeno gibanje po šoli,
 - brez lovljenja,
 - brez prerivanja,
 - brez tekanja,
 - brez spotikanja ...
- igre vlog, socialne igre, delavnice,
- dosledno upoštevanje pravil,

Spoštovanje in odgovornost sta vrednoti, ki se razvijata in krepita tudi (in predvsem) znotraj družine.

3. POHVALE, PRIZNANJA, NAGRADE

Učenec lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejme pohvalo, priznanje ali nagrado. Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali oddelčni skupnosti podeli: oddelčna skupnost, razrednik, drugi strokovni delavci šole, mentorji interesnih dejavnosti, ravnatelj.

POHVALE

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko **ustno pohvaljeni**.

Pisne pohvale podeljujeta razrednik ali mentor za dejavnosti ali aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto ali krajši čas (obdobje).

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter za doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole;
- prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov na šolskih športnih in drugih tekmovanjih in srečanjih učencev na različnih področjih znanja /delovanja;
- prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolskem parlamentu,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditev, pomembnih za šolo;
- spoštljiv odnos do odraslih, nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo, sodelovanje v prostovoljstvu;
- za povezovanje in graditev dobrih medsebojnih odnosov, za odgovornost, samostojnost in zaupanja vredno delovanje, za medsebojno spoštovanje, razumevanje in sodelovanje, poštenost in pravičnost, za medsebojno strpnost in sprejemanje drugačnosti - za vzorno vedenje in pozitiven zgled v oddelku;
- za same odlične ocene;
- za vestno branje (bralna značka) od 1. do 9. razreda.

PRIZNANJA

Priznanja podeljuje učencem razrednik ali mentor in sicer za delo oz. dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem in izvenšolskem delu;
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana na območju občine, na medobčinskem nivoju, na območju regije ali države;
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih;
- doseganje vidnih rezultatov na športnih področjih, kjer učenci predstavljajo šolo;
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti ali šolskem parlamentu;
- iz drugih razlogov, ki jih ravnatelj, učiteljski zbor, razrednik ali mentorji ocenijo kot primerne za podelitev priznanj.

NAGRADE

Nagrado lahko prejme posameznik, skupina učencev ali oddelčna skupnost.

Vrsto nagrade za posameznega učenca določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom oz. mentorjem. Praviloma so nagrade knjige, pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku, ali slaščica (za oddelčno skupnost). Nagrada je lahko tudi posebna ugodnost (izlet, rafting, brezplačne vstopnine, ...).

Nagrade se podeljujejo:

- oddelčni skupnosti, ki zmaga v določeni šolski tekmovalni akciji (zbiralna akcija starega papirja, tonerjev, kartuš ...);
- učencu, ki ima v teku šolanja v spričevalu odlične ocene, prejme knjižno nagrado (v vrednosti 25€);
- športniku/ci šole za dosežene najboljše športne rezultate šole v tekočem šolskem letu na občinskih, področnih in državnih tekmovanjih.

DIPLOMA

Diplomo šole dobi učenec za devetletno vzorno in uspešno delo na vseh področjih življenja in dela šole (o podelitvi diplome odloča učiteljski zbor, podeljuje pa jo ravnatelj).

4. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Šola je pri načrtovanju in izvajanju vzgojnih dejavnosti, opredeljenih v 60. d členu ZoOŠ, strokovno avtonomna. V nadaljevanju je opisanih nekaj vzgojnih dejavnosti, ki se jih lahko poslužuje šola.

Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti

Preventivne in proaktivne dejavnosti se nanašajo na vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne razredne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih, zaupanja med vsemi.

Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti izhajajo iz poslanstva, vizije, vrednot in ciljev osnovne šole ter potreb učencev in okolja (glej LDN šole).

Pomembni dejavniki vzgojnih dejavnosti so:

- kakovost pouka, načini spremljanja napredka učencev in načini ocenjevanja znanja,
- vzgojni in komunikacijski stili,
- usklajenost pedagoških delavcev, itd.

Šola načrtuje in izvaja vzgojne dejavnosti na ravni šole, na ravni posameznih razredov ali oddelkov, in ko je potrebno, tudi na ravni posameznih učencev.

Navajamo še nekaj primerov različnih proaktivnih in preventivnih **vzgojnih dejavnosti**:

- oblikovanje varne, skrbne, urejene, inkluzivne in v uspešnost naravnane učeče se skupnosti;
- oblikovanje oddelčnih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja ter sodelovanje pri oblikovanju pravil šolskega reda;
- vključevanje učencev v načrtovanje, izvajanje, vrednotenje učenja v skladu z njihovimi zmožnostmi;
- organiziranje aktivnega preživljanja časa učencev pred in po pouku ali med odmori (organizirano varstvo vozačev, prostovoljno delo, tekmovanja, športne dejavnosti, kvizi, delo v knjižnici, šolski radio, plakati ...);
- izvajanje razvojnih in drugih projektov šole in vključevanje v širše projekte, kot odlične priložnosti za poglobljeno vzgojno delo na mnogih področjih;
- sistematično načrtovanje in izvajanje razrednih ur;
- razvijanje socialnih veščin, skrb za ustrezno komuniciranje, sodelovalno učenje, organiziranje prostovoljnega dela, vrstniške pomoči in medgeneracijskega sožitja;
- poudarjanje zgledega vedenja učencev, pogovarjanje o takem vedenju, stik z ljudmi z visoko etiko in razvito ustvarjalnostjo;
- sodelovanje s šolsko svetovalno službo;
- obravnavanje različnih življenjskih problemov vrstnikov in odraslih in usposabljanje za uspešno reševanje problemov;
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole, vzpodbujanje zavedanja svobode in odgovornosti za posledice lastnega vedenja;
- vrstniško svetovanje in posredovanje, načrtovanje časa za pogovore;
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost,
- sodelovanje s starši (GU, RS, ...) in vključevanje staršev pri odločitvah za nadstandardne dejavnosti;

- načrtno in sistematično izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanja zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov (razredne ure, osebni pogovori, dnevi dejavnosti, projekti ...);
- izvajanje (preventivnih) programov zdravstvene, prometne in kulturne vzgoje;
- spoznavanje okoliščin, v katerih se pojavljajo za šolo značilni problemi, s spoznavanjem s stališči in predlogi vseh udeležениh;
- povečanje nadzora na določenih krajih in v določenem času (odmori, čas po pouku, zunanje površine šole ...);
- odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, hitro in načrtno reševanje.

Projektne dejavnosti so zaradi svojih posebnosti dragocene priložnosti za vzgojno delo šol.

Svetovanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov in sporov

Svetovanje je proaktivno in preventivno, kadar šola učence usposablja za doseganje spodaj navedenih ciljev. Svetovanje se izvaja tudi pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja drugih, ter kršitev šolskih pravil.

Posebne oblike svetovanja in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov in sporov so osebni svetovalni pogovori, vzpodbujanje samovrednotenja ali samopresoje ter mediacija in restitucija.

Cilji svetovanja so, da se učenec uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge in sprejemanja različnosti,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezno vedenje pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija (čustvena inteligentnost),
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

Svetovanje se lahko izvaja v okviru ur oddelčnih skupnosti, pogovorov z učenci v času govorilnih ur za starše in učence, ob sprotne reševanju problemov in drugih priložnostih.

Osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih z učenci, še posebej s tistimi, ki imajo težave, so izjemno pomembni. So najboljša pot za graditev medsebojnega zaupanja, ki je plodno okolje uspešnega svetovanja. V pogovoru naj svetovallec učencu pomaga uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost ravnanj z njihovimi posledicami. Pomaga naj mu torej pri presojanju lastnega vedenja z vidika učinkovitosti in etične sprejemljivosti, pri ugotavljanju pozitivnih in negativnih posledic njegovih ravnanj zanj in za druge. Ponudi naj mu pomoč pri iskanju uspešnih in etično sprejemljivih vedenj, s katerimi bo učenec lahko uspešno zadovoljil svoje potrebe in interese, ter pri načrtovanju potrebnih sprememb. Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem. Dogovor opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjemnosti.

Oblike pomoči učencu so lahko še:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju,
- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- zagotavljanje varnosti itd.

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo težavo ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora. Izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni. V mediaciji prevzamejo udeleženci odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediacija pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Mediator, posrednik v sporu, je lahko vrstnik ali odrasla oseba. Prevzema le vlogo mediatorja in ne posega v samo reševanje problema, čeprav modro ponudi potrebno pomoč. Pomembna značilnost vrstniške mediacije je, da je proces mediacije v celoti v rokah učencev: izvajajo ga učenci za učence, toda s pomočjo mentorja. To je dragocena izkušnja za strani v sporu in za vrstnike mediatorje.

Mediatorje je potrebno ustrezno usposobiti.

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Pri tem ne gre v prvi vrsti za materialno škodo, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa v večji meri za škodo, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju.

Pri restituciji naj bo poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena. To ponuja veliko več možnosti izbire. Na primer, če je učenec poškodoval šolsko lastnino, ga lahko povprašamo, kaj bi bil pripravljen storiti za boljšo materialno urejenost šole. Če se je škoda zgodila na področju medsebojnih odnosov, lahko premisli, kako bi lahko prispeval k boljšim medsebojnim odnosom v skupnosti.

Kakovostna restitucija in mediacija sta priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev. Učenec, ki je povzročil npr. materialno škodo, ne ostaja več le učenec, ki je povzročil materialno škodo in je zaradi tega utrpel določene posledice, ampak postaja učenec, ki je prispeval k urejenosti šole in je na to ponosen. Zaveda se, da prispevek k urejenosti šole o njem pove nekaj drugega kot povzročena škoda. Učenec, vpleten v spor, ne ostaja le v sporu, pač pa razvija svoje sposobnosti in spretnosti reševanja konfliktov. Če pri izvajanju mediacije in restitucije manjkajo svoboda izbire, prevzemanje odgovornosti, učenje o sebi ter spreminjanje samopodobe učenca, je to le izvajanje posledic kršitev pravic drugih ali sprejetih pravil. Tudi to je oblika učenja in vzgojnega dela, a ne mediacija in ne restitucija.

Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Vzgojitelj bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine, kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji, učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna, ponujena možnost. Lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;

- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak;
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahtevata odločitev in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljene spreminjati vedenje, da bodo gradili pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

5. EVALVACIJA VZGOJNEGA NAČRTA

»Vzgojni načrt je nenehno rastoča knjiga.«

Na OŠ Otočec uresničujemo vzgojni načrt po zapisanih predpisih. Vzgojni načrt spremljamo skozi vse leto, še posebej pa ob polletju in ob koncu šolskega leta. V spremljanje in evalvacijo vključujemo učence, strokovne in druge delavce šole ter starše. Akcijski načrt vzgojnega načrta je sestavni del LDN-ja šole.

O uresničevanju VN, o morebitnih spremembah in dopolnitvah ravnateljica poroča svetu staršev in svetu šole v mesecu februarju in maju. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole (glej Poročilo o uresničevanju vzgojnega načrta).

Dopolnitve in spremembe so bile potrjene na sestanku strokovnih delavcev (18. 5. 2011, 2. 7. 2012, 26. 6. 2013) ter na svetu šole in svetu staršev (30. 5. 2011, korespondenčni seji avgusta 2012 in 30. 9. 2013, 29. in 30. 9. 2014).

OŠ Otočec, 30. 9. 2014

Žig

Ravnateljica:
Mateja Rožman